

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
van Middelburg

Middelburg, 28 oktober 2023

Betreft: advies inzake Iedereen kan meedoen

Geacht College,

Met belangstelling en veel waardering hebben we kennis genomen van het concept beleidskader “Bestaanszekerheid, Meedoen naar Vermogen & Inburgering Middelburg 2023-2027”, met als kijkrichting “Iedereen kan meedoen”.

Wij hebben ambtelijk overleg gehad met de gemeente Middelburg over de concept versie. In dit overleg hebben wij veel suggesties gedaan (bronnen vermelden, meer data toevoegen, etc.) waarvan de meeste opgepakt zijn door de gemeente. Wij hebben dan ook met genoeg kennis genomen van de verbeterde versie die aan ons voorgelegd is ter advisering.

Graag brengen we advies uit over dit concept beleidskader voor de komende vier jaar.

- Het voorwoord

In het voorwoord wordt de context geschetst. Terecht wordt erop gewezen dat het beleidskader geen statisch document is. Alle maatschappelijke en politieke veranderingen vragen van Middelburg een hoge mate van flexibiliteit en snelheid om bij te kunnen sturen. Verwezen wordt naar de oorlog in de Oekraïne. Inmiddels kan daar helaas ook de oorlog in het Midden Oosten aan toegevoegd worden (**voorstel 1**). Het onderhavige beleidskader moet gezien worden in nauwe samenhang met de recent vastgestelde Kadernota Orionis Walcheren 2023-2026. Het belang van een intensieve samenwerking met Orionis willen wij van harte onderschrijven.

- Aanleiding

In de aanleiding wordt gewezen op de hoge asielinstroom die zorgt voor de hoogste huisvestingstaakstelling voor gemeenten sinds 2015. In aanvulling hierop wijzen wij op de druk op de woningvoorraad die veroorzaakt wordt door arbeidsmigranten. Wij stellen voor deze doelgroep in dat verband ook te noemen (**voorstel 2**).

- Leeswijzer

De ambities van de gemeente Middelburg, zoals die vertaald zijn in drie beleidsdoelen, onderschrijven we van harte. In het aan ons voorgelegde concept beleidskader ontbreekt nog de financiële paragraaf. Om tot een goed oordeel te komen is het van belang om de

financiële gevolgen van het voorgestelde beleid in beeld te brengen. Wij stellen voor dat hoofdstuk 4 tijdig ingevuld wordt alvorens de gemeenteraad om goedkeuring te vragen (**voorstel 3**).

- Bestaanszekerheid, hoofdstuk 2.1

In het overzicht worden de verschillende lokale en regionale financiële regelingen vermeld. Wij adviseren om voor de uitvoeringsagenda een analyse te maken van de verschillende doelgroepen (**voorstel 4**). Hierbij kan gebruikgemaakt worden van de NIBUD profielen. Hierdoor kan het beleid beter gericht worden op specifieke doelgroepen (zoals bijvoorbeeld alleenstaande moeders met kinderen). Nu wordt alleen een algemeen aantal mensen in de bijstand in 2022 vermeld van 3449. Dit aantal zou overigens ook nog wel gespecificeerd en geactualiseerd (gegevens 30 juni 2023) kunnen worden.

De complexiteit van het toeslagen- en inkomensstelsel wordt door partijen in het netwerk genoemd. Hierdoor lopen burgers ook uitkeringen mis waar ze recht op hebben. Op 24 oktober jl verscheen een artikel in het NRC waarin de arbeidsinspectie wordt aangehaald, die erop wijst dat meer dan 60.000 mensen geen toeslag op hun te lage uitkering (met name WW, WIA, Wajong uitkering) aanvragen bij het UWV. Hierdoor leven mensen beneden het bijstandsniveau. Goede informatievoorziening van de kant van de gemeente Middelburg en ketenpartners (Orionis, schuldhulpverlening, sociale team, voedselbank en anderen) is essentieel om deze groepen te bereiken. In het concept beleidskader wijst het college terecht op het belang van het versterken van samenwerking tussen alle partijen.

Middelburg wil onderzoeken of samenwerking met de Stichting Urgente Noden (SUN) mogelijk is. Het is voor ons (nog) niet duidelijk of deze nieuwe partij een toegevoegde waarde (ook in termen van kosten en baten) kan hebben ten opzichte van alle bestaande partijen. Graag zien we beter onderbouwd (bijvoorbeeld aan de hand van positieve ervaringen van andere gemeenten) waarom deze nieuwe partij gefinancierd zou moeten worden (**voorstel 5**).

Graag geven we u in overweging om een natura “bonnen pakket” samen te stellen en beschikbaar te stellen aan de doelgroep. De bestedingen vanuit het fonds sport en cultuur lenen zich hier goed voor (**voorstel 6**).

- Meedoen naar vermogen, Hoofdstuk 2.2

In 2022 is het Zeeuws beleid met betrekking tot Social Return On Investment (SROI) geëvalueerd. Middelburg heeft ingestemd met het advies om over te gaan tot een versterkte regionale samenwerking. Ons advies is om hier een doelstelling aan te koppelen. Ook adviseren wij u aan te geven hoeveel mensen op dit moment bij de gemeente al een dergelijke werkplek hebben gevonden (**voorstel 7a en 7b**).

De gemeente Middelburg wil de komende jaren een bredere blik op werk ontwikkelen. Hierbij wordt gepleit voor een onderzoek naar de invoering van basisbanen in Middelburg. Wij wijzen erop dat er meerdere grote gemeenten in Nederland al ervaring hebben met basisbanen. Wij adviseren om geen overbodig onderzoek te doen en na te gaan hoe

andere gemeenten (Rotterdam en Groningen) al antwoorden hebben gevonden op vragen met betrekking tot de uitvoerbaarheid en de maatschappelijke waarde **(voorstel 8)**.

In aansluiting op het voorstel met betrekking tot de basisbaan willen we u voorleggen om de mogelijkheid van een basisinkomen te onderzoeken voor mensen in de bijstand die niet bemiddelbaar zijn voor de arbeidsmarkt. Het gaat hierbij volgens cijfers van Orionis om ca. 400 inwoners **(voorstel 9)**.

- Inburgering, Hoofdstuk 2.3

Het thema inburgering is goed geïntegreerd in het voorliggende beleidskader. Gestreefd wordt naar maatwerk. Hierbij missen we de doelgroepen die onderscheiden kunnen worden. Ons voorstel is om onderscheid te maken bij de inburgering tussen de verschillende doelgroepen. Zo zou er bijvoorbeeld meer aandacht mogen zijn voor vrouwen die willen werken en voor mensen met een hogere opleiding **(voorstel 10)**.

Bij de inburgering spelen diverse partijen een rol en is de uitvoeringsregie belegd bij Orionis. De inburgeringswet is vrij nieuw. De uitvoering van de inburgering is daardoor nog volop in ontwikkeling. Continue gezamenlijke afstemming en bijsturing is daarom, zoals aangegeven, van groot belang. Wij dringen er bij het college op aan om een aantal vaste evaluatiemomenten in te stellen om vast te stellen of de uitvoeringspraktijk tot succesvolle inburgering heeft geleid. Daarbij moeten uiteraard ook meetbare doelen vooraf gedefinieerd worden **(voorstel 11)**.

- Algemeen

De samenwerking met Orionis is voor de gemeente Middelburg essentieel. In het concept beleidskader wordt aangegeven dat veel taken en verantwoordelijkheden gedelegeerd en/of gemandateerd zijn aan Orionis. Het toezicht vraagt in dat geval bijzondere aandacht. Ons advies is om erop toe te zien dat er voldoende informatie en kennis bij de gemeente is om (zo nodig) bij te kunnen sturen. De opdracht voor Orionis moet helder zijn en Orionis zal de gemeente Middelburg van adequate management informatie moeten voorzien **(voorstel 12)**.

Er moeten nog ontbrekende overzichten gevuld worden. Hierbij verwijzen we naar de aantallen trajecten bij Orionis, Scalda en andere organisaties.

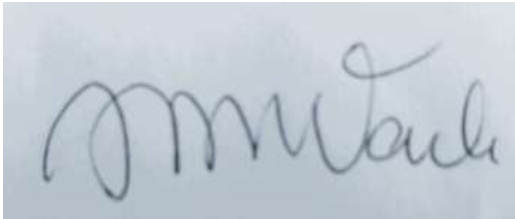
Concrete, meetbare doelen vormen een belangrijk aandachtspunt voor de uitvoeringsagenda. Een belangrijk deel van de uitvoeringsagenda ligt in handen bij Orionis. Wij dringen er bij u op aan om concrete doelen af te spreken met alle betrokken partners waarover periodiek gerapporteerd wordt **(voorstel 14)**.

De verwachting is dat de armoede in Middelburg de komende jaren toeneemt. Ook zal het aantal vluchtelingen toenemen. Dit brengt extra kosten met zich mee voor de gemeente. De begroting van Orionis staat daarmee onder druk. Maar ook de druk op de zorg en op de woningvoorraad vragen om maatregelen. Nu de rijksbegroting ook onder druk staat zullen de meerkosten voor de gemeenten niet meer zo eenvoudig gecompenseerd kunnen worden als de afgelopen jaren. De gemeente Middelburg heeft gelukkig een goede

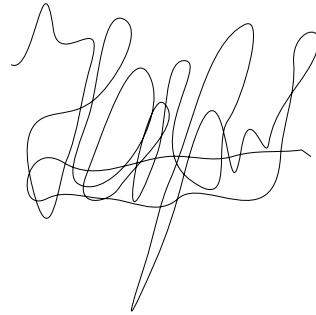
uitgangspositie. Extra investeringen met een incidenteel karakter brengen risico's met zich mee voor de toekomst. Investeringen in preventie en vroegsignalering hebben de voorkeur. Deze investeringen kunnen toekomstige kosten beter beheersbaar houden **(voorstel 15)**.

Wij zijn graag bereid om bij de uitvoering van het beleidskader uw college met onze adviezen terzijde te staan.

Met vriendelijke groet, namens de Adviesraad Sociaal Domein,

A photograph of a handwritten signature in blue ink on a light-colored background. The signature is cursive and appears to read 'H. Vonk'.

H. Vonk
Voorzitter

A black and white line drawing of a handwritten signature. The signature is highly stylized and cursive, with many loops and flourishes.

H. Winfield
Secretaris